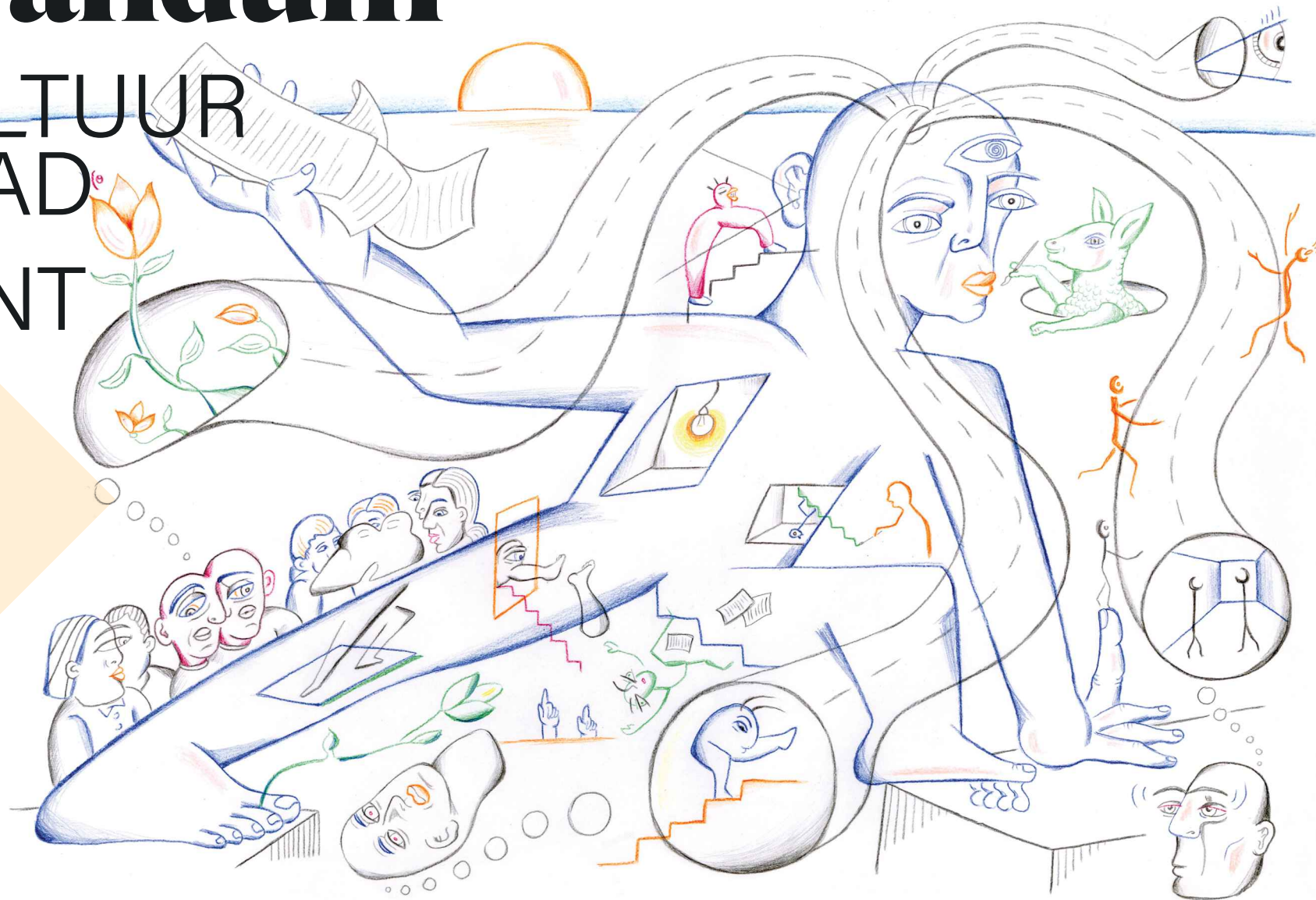

Memo — randum

2025 — 2030

CULTUUR
RAAD
GENT

Inhoud

ILLUSTRATIE COVER

Sarah Yu Zeebroek, kunstenaars, illustratrice en muzikante

Aan de vooravond van de nieuwe legislatuur die start in 2025, ziet de Cultuurraad het als zijn opdracht om een aantal wegwijzers uit te zetten voor het cultuurbeleid na de verkiezingen. Deze zijn deels gevoed en geïnspireerd door ontwikkelingen tijdens de huidige - in meerdere opzichten bijzondere - beleidsperiode, maar willen vooral vooruitblikken met Gent 2030 als horizon.

Inleiding en KADERING

— EEN TERUGBLIK

De Cultuurraad kijkt vandaag met gemengde gevoelens terug op een aantal bewogen jaren. De cultuursector stond in maart 2020 plots stil door corona. Tegelijk kwam er achter de schermen heel wat op gang. De ongewone omstandigheden legden bloot waar het culturele ecosysteem te kortschiet en wat er anders kan en moet. Om cultuur dichterbij de mensen te brengen. Om kunstenaars en culturele verenigingen meer ademruimte, eigenaarschap én een stem te geven. Om beter voor elkaar te zorgen en onszelf niet voorbij te hollen.

Net voor de pandemie uitbrak, verenigde de Gentse cultuursector zich

in een Gents Kunstenoverleg. Het GKO brengt de sector samen om met een gemeenschappelijke stem te spreken met het beleid. Tijdens de coronacrisis zagen ook andere initiatieven het licht: Gentse sociale en culturele organisaties én betrokken burgers sloegen de handen in elkaar opdat niemand vergeten zou worden in tijden van lockdown en crisis.

— DE BLIK VOORUIT

In dezelfde periode besliste Gent om zichzelf kandidaat te stellen om Europese Culturele Hoofdstad te worden in 2030. Dit kan een ideale hefboom zijn om de stad te herdenken vanuit een brede dialoog. Het traject dat in dit kader werd opgezet, leverde

waardevolle impulsen op. We kijken de toekomst dan ook hoopvol tegemoet, maar laten niet na om vanuit onze kritische rol het beleid te blijven bevragen.

Vandaag klinkt in de Gentse cultuursector duidelijk de vraag naar meer transparantie, openheid, overleg en betere condities. Daar schaaft de Cultuurraad zich vol overtuiging mee achter. Dit memorandum wil een bijdrage zijn aan dit ruimere gesprek.

— WEG VAN DE PLATGETREDEN PADEN

De Cultuurraad anticipeert met dit memorandum op de veranderende culturele én stedelijke dynamiek met een voorstel voor een

nieuwe 'routeplanner' voor het cultuurbeleid: een houvast om in een nieuwe, meerstemmige realiteit de weg te zoeken naar oplossingen. Verschillende - zowel oude als nieuwe - paden kunnen en moeten bewandeld worden om het potentieel van cultuur in Gent ten volle te ontsluiten. Hier en daar zijn wegenwerken nodig om alle gebruikers de nodige ruimte te laten innemen.

De stad groeit en we bewonen ze op nieuwe manieren. De diversiteit is nog nooit zo groot geweest. Meer dan ooit hebben we kunst en cultuur nodig als wegwijzer en betekenisgever. Cultuur kan immers voor verbinding zorgen door nieuwe rituelen te creëren en tradities te omarmen.

Dat vraagt om een brede invulling van het begrip 'cultuur'. We stellen nog eens duidelijk dat dit begrip niet enkel verwijst naar de kunsten, maar ook naar de amateurkunsten, het cultureel erfgoed, het verenigingsleven en het sociaal-cultureel werk. Niet enkel naar theater, opera en musea, maar ook naar circus, nightlife, spoken word. Categorieën die lang dienst hebben gedaan, schieten vandaag te kort om de toenemende hybriditeit van cultuur te vatten. Laat ons gaan voor een brede culturele ruimte waar iedereen deel van uitmaakt en oog hebben voor cross-overs en tijdelijke initiatieven die mee vorm geven aan de toekomst. Misschien moeten we ons voor eens en altijd bevrijden van de hokjes en de categoriale benaderingen. Enkel zo kunnen we onontgonnen potentieel naar waarde schatten en benutten.

— INCLUSIEF EN DUURZAAM

De nieuwe routeplanner wijst de weg naar een omgeving waar een veelheid aan verhalen en stemmen echt een plek krijgt. Waar het onzichtbare zichtbaar wordt. Op elke route nemen we inclusie en sociale, ecologische en financiële duurzaamheid als expliciete voorwaarden mee. De Cultuurraad verwacht dat de Stad samenwerkt met wat er leeft in de kern, maar ook in de marge en allianties aangaat met andere beleidsdomeinen. Cultuur is immers niet enkel een zaak van de cultuurdienst en de bevoegde schepen, maar vraagt om transversale afstemming en aanpak.

In de huidige legislatuur 2020-2024 formuleerde de Cultuurraad verschillende spontane adviezen die hun weg vonden naar de tekentafels van het beleid

en inspiratie boden en bieden voor heel wat gesprekken over het Gentse cultuurbeleid. Ook de komende jaren zal de Cultuurraad zijn opdracht als officieel adviesorgaan ten volle opnemen. Met adviezen die niet enkel vraagtekens plaatsen, maar ook concrete alternatieven voorstellen.

Lees dit memorandum vooral als een uitnodiging om niet enkel de gekende paden te bewandelen, maar ook eens een andere afslag te nemen. Verdwalen is toegelaten. De bestemming zal zich tonen in de weg die wordt afgelegd.

We hebben ons bij het schrijven van dit memorandum bewust laten voeden door vele (gespreks)partners. We bedanken in het bijzonder het Gents Kunstenoverleg voor zijn medewerking, maar ook alle experts en ervaringsdeskundigen die de

afgelopen jaren betrokken waren bij het uitwerken van de adviezen. De extra perspectieven waren verrijkend en hebben geholpen om scherp te stellen op de essentie. Bijzondere dank ook aan Sabine Craenen die een drijvende kracht was bij de totstandkoming van deze tekst. En aan Sarah Yu Zeebroek om onze woorden om te zetten in beelden.

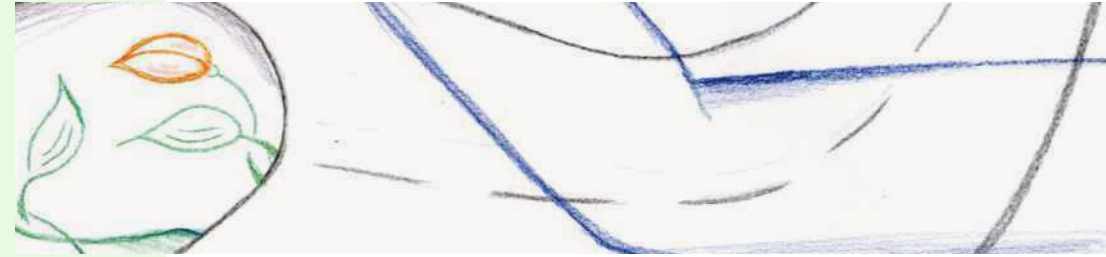
Namens de voorzitter van de **Cultuurraad**, Noemi De Clercq en de raadsleden: Steve Maes, Hugo De Vos, Tina De Gendt, Tim Bryon, Luk Verschuere, Franky Devos, Badra Djait, Ilse Everaert, Sylvia Matthys, Tom Van Wynsberge, Jan Verboven, Matthias Vermael, Krittika Rahong, Berkay Mercimek.

Waarop BOUWEN we dit MEMORANDUM

Dit memorandum is niet in een vacuüm ontstaan. Het bouwt bewust verder op eerdere analyses en trajecten waar vele mensen en partners bij betrokken waren en zijn. De uitgebrachte (spontane) adviezen van de Cultuurraad nemen daarbij een bijzondere plaats in.

De Cultuurraad heeft zich in zijn nieuwe vorm - 15 leden met aanvullende expertise die geen specifieke achterban vertegenwoordigen - opgesteld als een spil in een groter netwerk.

De raad heeft zijn tentakels uitgespreid en heeft zijn oor te luisteren gelegd bij wie door het beleid geraakt wordt. De leden van de Cultuurraad waren o.a. betrokken bij de uitwerking van het concept voor Gent2030, namen deel aan werkgroepen van het GKO, gaven voeding aan landschapstekeningen en gingen in gesprek met andere adviesraden.

In verschillende onderzoeken en trajecten zien we gelijkaardige conclusies terugkomen. Dit memorandum capteert

zo goed mogelijk deze **gedeelde conclusies**. Er is iets dat 'zoemt' en duidelijk gedragen is. De inspiratie voor het memorandum komt o.a. uit volgende denkoefeningen (niet-exhaustieve lijst):

— SPONTANE ADVIEZEN

De Cultuurraad bepaalde aan het begin van de legislatuur 2019-2024 enkele thema's waarover hij proactief een advies wilde uitbrengen aan de Stad. Om te komen tot onderbouwde adviezen, werd ervoor gekozen om gericht ook experts van buiten de Cultuurraad te bevragen en te betrekken via tijdelijke werkgroepen.¹

- Advies **TIJDELIJKE INVULLINGEN als HEFBOOM voor een BRUISEND**

CULTUREEL GENT (juli 2021) moedigt de stad aan om volop gebruik te maken van het culturele potentieel van tijdelijke invullingen.

- Advies **PIONIERS in de SUPERDIVERSE CULTUURSTAD - Maak plaats voor de nieuwe golf!** (september 2022) pleit voor ruimte voor vernieuwende makers die de culturele diversiteit op alle vlakken representeren. Daartoe stelt de Cultuurraad voor om een impulsprogramma op te zetten dat laagdrempelige kansen geeft aan al wat borrelt aan de basis. Het advies pleit voor durf en experiment.

¹ Alle spontane adviezen zijn te lezen via <https://stad.gent/nl/cultuur-vrijetijd/cultuur/cultuurraad>

- Advies **NAAR EEN BLOEIEND CULTUURLEVEN IN DE WIJKEN** (februari 2023) inspireert een cultuurbeleid op maat van de wijken.

— **CONCEPT GENT2030**

Het concept voor de kandidatuur Europese Culturele Hoofdstad - Gent2030. Voor de opmaak van het bidbook lanceerde de Stad een participatieve denkoefening over de waarden en principes die aan de basis ligt van de kandidatuur. Drie leden van de Cultuurraad waren samen met 3 personen vanuit het GKO de trekkers bij de ontwikkeling van het basisconcept van de kandidatuur.

— **GKO**

De reflectie over verschillende thema's van werkgroepen actief binnen het GKO o.a. rond: ruimte, diversiteit, duurzaamheid,...

— **LANDSCHAPSTEKENINGEN GENT (2021)**

De landschapstekeningen voor kunsten en voor erfgoed, opgemaakt in de afgelopen legislatuur door de Stad.

— **STRATEGISCH KADER CULTURELE INFRASTRUCTUUR**

Het Strategisch kader culturele infrastructuur in opdracht van de Stad via consultatie van de Gentse cultuursector, uitgevoerd door IDEA Consult (dat uitgebreid citeerde uit het spontane advies rond tijdelijke invullingen van de Cultuurraad).

De cultuurraad verwerkte alle inbreng in de hierna beschreven vier richtinggevende routes die we zien als noodzakelijke pistes richting 2030.

De quotes die zijn opgenomen doorheen de tekst hebben we verzameld tijdens een inspraakmoment dat doorging op 6 februari 2023 tijdens de Grote Vergadering van het GKO en worden met toestemming van de betrokkenen geciteerd.

ROUTE 1 Nieuwe MAKERS op de KAAART

Omarm het potentieel van een brede scope van Gentse makers door ze actief te ondersteunen, te verbinden en te ontzorgen.

— (HERKEN DE VELE VER- NIEUWENDE MAKERS ALS CULTUREEL KAPITAAL

De Gentse cultuurmakers zijn vandaag niet eenvoudig te labelen en worden niet altijd meteen als cultuurmaker (h)erkend. Velen zien zich genoodzaakt hun weg te zoeken

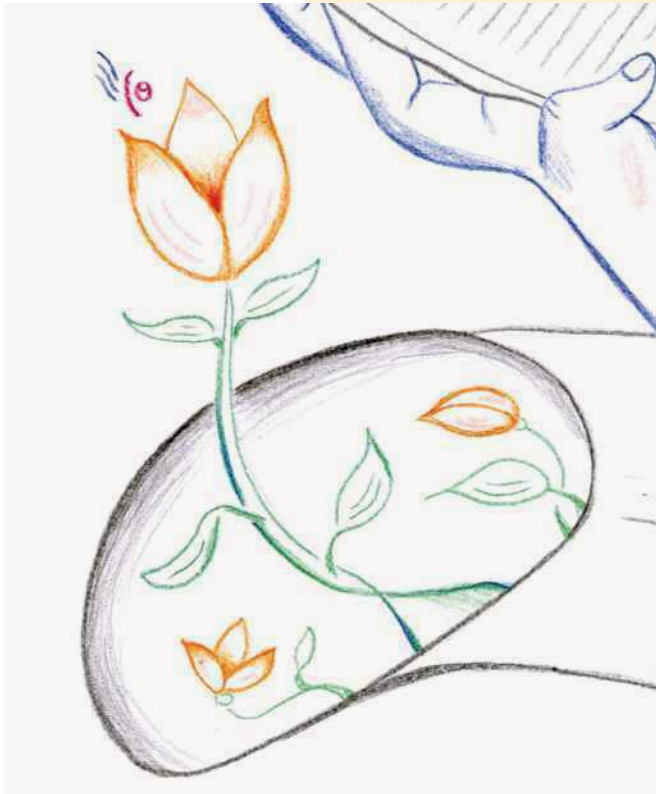
buiten de gevestigde cultuursector. Vaak zijn ze gedreven door reële maatschappelijke noden, soms werken ze met en voor een specifieke doelgroep, steeds in de sociaal en cultureel diverse context die Gent ondertussen is. Steeds vaker multidisciplinair, passen ze niet binnen de bestaande 'hokjes' en vinden ze hun gading niet altijd in het gevestigde culturele circuit en de ondersteuning die daar beschikbaar is.

Al dit nieuwe, jonge of minder jonge, talent verdient steun. Het cultureel kapitaal van de stad van 2030 moet immers nú haar vleugels kunnen uitslaan. Een inhaalbeweging dringt zich op.

- De Stad heeft hier, samen met andere Gentse culturele spelers, een duidelijke opdracht. In het spontane advies [PIONIERS in de SUPERDIVERSE CULTUURSTAD](#). [Maak plaats voor de nieuwe golf!](#) doet de Cultuurraad een aantal voorstellen om deze vernieuwende makers alle kansen te geven. Hieronder hernemen we de belangrijkste aanbevelingen uit dit advies.

“Er is aandacht nodig voor individuele kunstenaars die in losse verbanden optreden, los van bestaande structuren en organisaties.”

Esther
Coorevits,
Nemø
ensemble

— MAAK WERK VAN GOEDE OMKADERING MET ÉCHTE AANSPREEKPUNTEN

Ook al vinden er elk jaar nieuwe makers hun weg naar de projectsubsidies van de Stad, toch hoorde de Cultuurraad ook dat heel wat makers de ondersteuningsmogelijkheden niet goed kennen. Nog steeds zijn er makers die via de gebruikte communicatiekanalen niet bereikt worden.

Om de vinger aan de pols te houden, heeft de Cultuur Gent ook zelf ruimte nodig om op het terrein aanwezig te zijn en expertise op te bouwen. Culturele wijkregisseurs zouden deze rol kunnen opnemen. Ze zouden met cultuurmakers de mogelijkheden kunnen overlopen om hun projecten te realiseren en binnen en buiten de stad bekend te maken. Op die manier stelt de Stad zich op als een warm en toegankelijk aanspreekpunt dat meebouwt aan culturele dromen.

Concreet doet de Cultuurraad daarom volgende voorstellen aan de Stad:

- **Werk samen met andere stadsdiensten** die met makers in aanraking komen, zoals de jeugddienst, wijkregisseurs, dienstencentra, buurtwerkers.... Maak gebruik van hun voelsprietten. Spreek af dat diensten doorverwijzen als ze een culturele vraag krijgen.
- Maak **de juiste informatie duidelijk en eenvoudig beschikbaar**, zowel online als offline, op voor makers makkelijk vindbare plekken.
- **Geef informatie** die een antwoord biedt **op hun concrete vraag**, eerder dan een

lijst van reglementen of voorwaarden te communiceren.

- **Zet in op intake:** beluister en bevrraag ideeën en bied op basis daarvan de juiste informatie.
- Geef medewerkers van Cultuur Gent de **ruimte en tijd om zelf het terrein op te gaan**.

— WAARDEER BESTAANDE (IN) FORMELE NETWERKEN EN PLATFORMEN

Makers zijn vaak verenigd in formele of informele

netwerken, in én buiten de stad, online én internationaal. Ze houden bovendien niet vast aan het ene of het andere hokje. Daarom vraagt de Cultuurraad aan de Stad:

- **Erken de netwerken en (sociaal-)culturele spelers die verbinding kunnen leggen met nieuwe makers.** Help waar nodig netwerken verder uit te bouwen, waar nodig met bijkomende ondersteuning.
- **Waardeer de expertise en eigenheid** van deze netwerken. Betrek hen om het ondersteuningsbeleid van de Stad beter bekend te maken, op maat uit te werken en zo

de effectiviteit ervan te verhogen.

- **Bouw bruggen naar andere beleidsdomeinen** in de stad (bv. jeugd,

sport, evenementen, welzijn...) om deze makers en hun netwerken te vinden én hen te ondersteunen in hun culturele ambities.

“Er zijn meer initiatieven, meer platforms, meer netwerk momenten nodig. Meer reclame ook. De Stad moet actief blijven zoeken, en misschien langdurig coaches vrijmaken.”

Shirin, Curieus vzw

“We hebben een kaart nodig van alle culturele organisaties, zodat de mensen ze gemakkelijk kunnen vinden en leren kennen.”

Avin Ezadein Amin, Mesopotamié vzw

— HELP HET GESCHIKTE PAD TE VINDEN VIA DE JUISTE ONDERSTEUNING

Niet elke maatregel past voor elke maker op elk moment. Daarom spreken we liever van ondersteuning en omkadering dan enkel van subsidies, al blijven voldoende middelen uiteraard belangrijk.

Door makers proactief te ontzorgen, kan de Stad hen de ruimte geven om zich te concentreren op wat ze het beste kunnen: inspirerende, verrassende, innovatieve cultuur maken.

De Cultuurraad detecteerde doorheen vele gesprekken nog heel wat drempels bij makers om de weg naar ondersteuning te vinden. Jargon, complexe procedures, strakke timing, te veel criteria en voorwaarden...

Ga er niet van uit dat elke culturele maker vanzelf een goede administrator, organisator of boekhouder is. Zeker bij jonge organisaties en beginnende makers, is gerichte ondersteuning belangrijk zodat

ze de kans krijgen om duurzaam te groeien.

De Cultuurraad vraagt aan de Stad:

- **Organiseer de ondersteuning integraal:** communicatie, ruimtegebruik, technische en logistieke ondersteuning, financiële steun, coaching... Focus hierbij op de noden van de gebruikers en op hun traject.
- Bied ook **zakelijke ondersteuning en coaching** aan, zowel voor starters als voor gevestigde waarden.
- **Vermijd jargon en papierwerk. Pas de verwachtingen en procedures aan** naargelang de grootte van de organisatie én van de subsidie die ze ontvangen.
- **Wijs de weg naar opportuniteiten** binnen andere domeinen, in Vlaanderen en in Europa.
- **Laat makers en organisaties niet los na het toekennen**

van (financiële) steun. Maak hen wegwijs, check regelmatig hoe het loopt, voorzie (traject)begeleiding of coaching. En vooral: koester realistische verwachtingen en geef maximaal ruimte om te proberen, uit te testen en ook af en toe te falen.

“De beginjaren zijn moeilijk, je staat pas in het veld en weet niet waar houvast te vinden. Er is begeleiding nodig op zakelijk niveau. Mogen proberen (en mislukken) is ook erg belangrijk.”

Camping Sunset, theater

“Ik heb aanspreek-punten nodig met concrete info over exporuintes, verzekeringen, ondersteuning op technisch vlak, subsidiemogelijkheid hier in Gent (niet algemeen). Hoe vinden we subsidies voor groepstentoonstellingen buiten het commerciële circuit dat vaak erg highbrow en ontoegankelijk is?”

Marijs Kempynck,
textielkunst en
participatieve projecten

“Ons collectief kent succes in binnen- en buitenland, maar daar staat financieel weinig tegenover. Maar geef ons geen onderfinanciering. Dan heb ik liever geen financiering. Vandaag vraagt de aanvraagprocedure voor projectsubsidies veel te veel tijd voor het geld dat je krijgt.”

Marthe Schneider,
kunstcollectief Playfield

— KEUZES MAKEN MAG - HERVERDEEL KANSEN EN MIDDELEN WANNEER NODIG

In de eerste aanvraagronde van 2023 kregen aanvragers van projectsubsidies met een positief advies van de Stad Gent gemiddeld 41% van het bedrag dat ze hadden gevraagd. Dat betekent dat de meeste aanvragers hun ingediende projecten alleen maar in een afgezwakte vorm konden realiseren, of zelfs helemaal niet.

Globaal gezien, wordt er drie keer meer aangevraagd dan er beschikbaar is. We stellen een structureel tekort vast met negatieve effecten en gemiste kansen tot gevolg. Ambitieuze projecten worden gekortwiek, aanvragers blazen begrotingen op en organisatoren die realistisch begroten, worden afgestraft. Positief geadviseerde projecten krijgen niet de mogelijkheden om hun ideeën te realiseren.

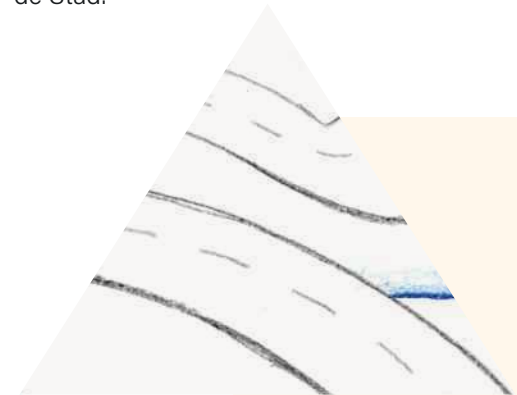
De Cultuurraad stelde in zijn spontaan advies Pioniers in een diverse stad voor om een impulssubsidie in het leven te roepen. Een 'culturele opstapsubsidie' waarin vertrouwen centraal kan staan. Cultuurmakers kunnen er zonder al te veel moeite of bewijsstukken gebruik van maken voor kleine projecten met minimale, eventueel forfaitaire budgetten.

Over de middelen die worden toegekend aan cultuurmakers, wordt niet actief gecommuniceerd. Dit gebrek aan transparantie creëert onrust en wantrouwen.

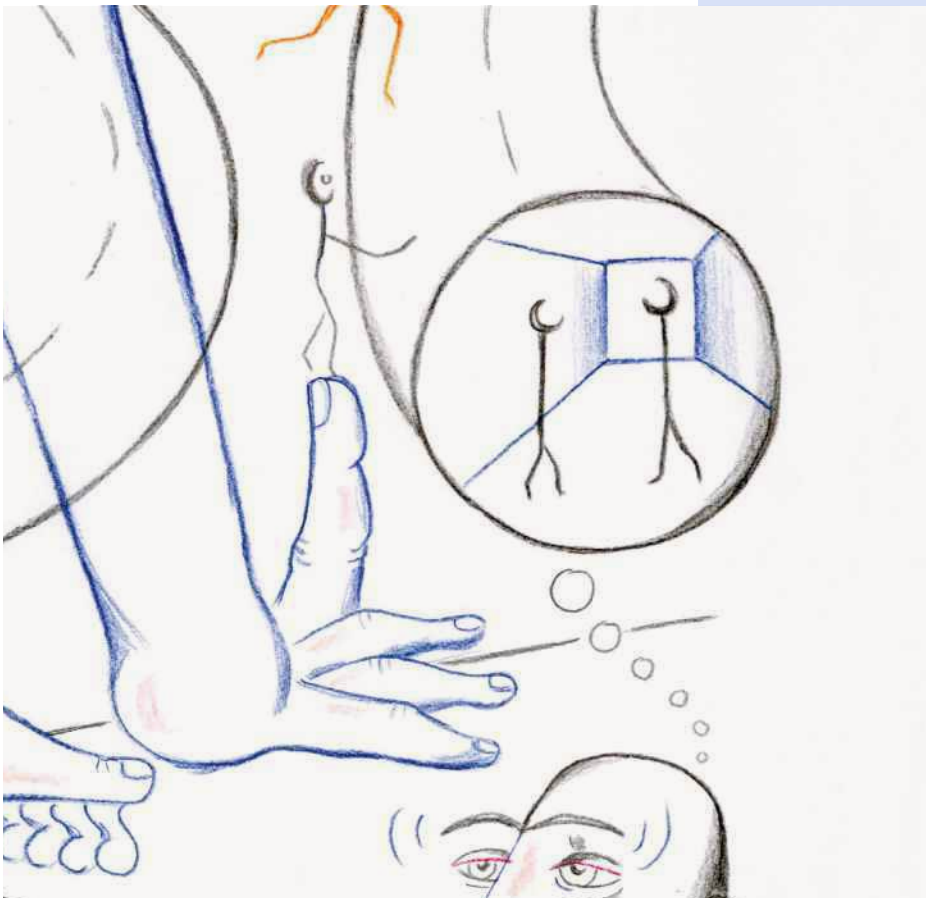
De Cultuurraad vraagt de Stad om dit anders aan te pakken:

- **Durf keuzes te maken.** De kaasschaaf is geen duurzame methode. Geef voldoende financiële middelen zodat makers kwaliteitsvol kunnen werken.
- **Verhoog** indien nodig het **budget voor projectsubsidies.**

- Onderzoek de piste van een **impulssubsidie**. Maak van dit experiment geen louter administratieve transactie. Maak er zowel voor de makers als voor de Stad een leertraject van. Durf tussentijds bij te sturen, ga hiervoor in dialoog en evalueer - samen met de makers.
- **Communiceer transparant** en actief over wie welke middelen krijgt van de Stad.

ROUTE 2 Nieuwe PLEKKEN voor CULTUUR

Cultuur heeft ruimte nodig: om samen te komen, om werk te maken én om werk naar een publiek te brengen. Wanneer we ons oor te luisteren leggen bij Gentse cultuurmakers, klinkt de nood aan ruimtes om te oefenen, te maken, tentoon te stellen en op te treden luid en duidelijk.

Daar ligt een grote kans: de Stad kan het cultuurleven een enorme boost geven met een heldere en coherente visie over hoe de stad infrastructuur ten dienste van cultuur kan stellen én ruimtegebruik voor cultuur kan faciliteren.

— BRENG IN-FRASTRUCTUUR-NODEN IN KAART, OP MAAT VAN DE STAD EN DE WIJKEN

Het huidige Gentse stadsbestuur liet een afwegingskader opmaken voor culturele infrastructuur (Strategisch Kader Culturele Infrastructuur, IDEA Consult). De Cultuurraad is verheugd ook hier verwijzingen naar verschillende van de eigen spontane adviezen terug te vinden.

In zijn spontaan advies 'NAAR EEN BLOEIEND CULTUURLEVEN IN DE WIJKEN' besteedde de Cultuurraad aandacht aan infrastructuur in de wijken. Die is nodig om Gentenaars toe te laten in eigen buurt cultuur te maken en te beleven. Een analyse van het cultuurbudget in de voorbije legislatuur leert dat meer dan 80% van de investeringen in infrastructuur gaat naar de stadskern en de 'grote werven'.

Minder dan 5% van de investeringen in culturele infrastructuur gaat naar de wijken. De noden verschillen van wijk tot wijk, en gaan zowel over nieuwe infrastructuur als over exploitatie van bestaande gebouwen.

Vandaag investeert de Stad vooral in gebouwen waar ze zelf eigenaar van is. Maar er zijn ook tal van gebouwen met grote waarde voor het culturele leven in Gent, die niet tot het stadspatrimonium behoren. Wanneer de infrastructuurnoden voor cultuur in kaart worden gebracht, mogen deze niet vergeten worden.

De Cultuurraad vraagt de Stad:

- **Houd de vinger aan de pols en breng de infrastructuurnoden van de Gentse cultuursector in kaart**, van de individuele cultuurmakers over kleine en minder kleine organisaties tot en met de grote huizen.
- **Bouw daarvoor verder op het Strategisch kader culturele infrastructuur** en vul

“Een exporuimte vinden is een omslachtige bedoening. Het aanbod vanuit de stad is klein en vaak volzet of duur.”

Marijs Kempinck, textielkunst en participatieve projecten

dit verder aan met een strategie en een stevig financieel kader.

- **Maak een scan van de noden op vlak van infrastructuur op wijkniveau** en bundel de nodige verbeteracties in een wijkcultuurplan (zie ook Route 3). Zet hier het nodige **budget** tegenover.

— FACILITEER RUIMTE DELEN EN ONTZORG GEBRUIKERS EN EIGENAARS

Een groot deel van de cultuurgebruikers in Gent

heeft ruimtes niet continu nodig. Daarnaast zijn er heel wat ruimtes buiten de cultuursector, zowel in het centrum als in de wijken, die (af en toe) leeg staan die voor cultuurmakers interessant kunnen zijn. Er valt dus heel wat te winnen bij ruimte delen. Het Strategisch Kader Culturele Infrastructuur beschouwt ruimte delen als een van de strategische doelstellingen voor een goed cultureel infrastructuurbeleid, en biedt handvatten voor de Stad om hiermee aan de slag te gaan.

De Cultuurraad wil vooral aandringen op:

1. Het delen van de eigen ruimtes van de Stad:

- **Maak ruimtes vindbaar op één plek**, over de verschillende beleidsdomeinen heen.
- **Maak goede en werkbare afspraken** voor de toegang tot de ruimtes, het onderhoud, het delen van kosten en de stockage van materiaal.

- **Wees een doordachte matchmaker.** Om ruimte delen werkbaar te maken, moeten de verschillende gebruikers minimaal compatibel zijn wat betreft uren, soort ruimtegebruik, enzovoort.

- Zorg ervoor dat **ruimte delen voor iedereen betaalbaar** is, met aandacht voor ‘verborgen’ kosten zoals verzekeringen.

2. Het delen van ruimtes van andere eigenaars faciliteren:

- **Deel ook informatie over hun beschikbare ruimtes.**
- **Stel expertise en tools van de stad rond ruimte delen ter beschikking van private eigenaars.** Hoe deel je ruimtes op een efficiënte en veilige manier? Kunnen reservatiesystemen

gedeeld worden door stad en private gebruikers? Enzovoort.

— VOORZIE BRUIKBARE EN ECOLOGISCH DUURZAME RUIMTES

De Stad bouwt nieuwe infrastructuur en renoveert bestaande gebouwen, zodat ze onder andere beter gebruikt kunnen worden door cultuurmakers. De Cultuurraad wijst daarbij graag op volgende aandachtspunten:

- **Ga in gesprek met (toekomstige) gebruikers van de ruimtes.** Zij kennen hun eigen praktijk het best en kunnen aangeven aan welke **praktische en technische eisen een ruimte moet voldoen**. Denk daarbij aan de noden van de

verschillende disciplines van de brede cultuursector in Gent: wat betreft uitrusting, technische vereisten (zoals ankerpunten voor circus), inrichting, stockageruimte...

- Als een ruimte voorzien wordt voor **meerdere gebruikers, overleg dan vooraf** met hen hoe ruimte delen voor deze

gebruikers werkbaar kan zijn.

- **Een belangrijke vereiste vandaag, is dat ruimtes duurzaam en klimaatvriendelijk zijn.** De Cultuurraad verwijst voor deze aandachtspunten naar de **expertise van Greentrack** en de aanbevelingen opgenomen in het Strategisch Kader Culturele Infrastructuur.

— STIMULEER TIJDELIJKE INVULLINGEN ALS SPRINGPLANK EN BROEDPLAATS VOOR CULTUUR

Gent heeft in de loop der jaren een stevige traditie opgebouwd op het vlak van tijdelijke invullingen. Leegstaande panden maar

ook gronden zijn een kans voor sociale, culturele en economische experimenten, in afwachting van een nieuwe bestemming. Gent heeft een aantal beleidsinstrumenten ontwikkeld voor analyse en ondersteuning van tijdelijke invullingen waar andere steden jaloers op kunnen zijn. De stadsdiensten en het veld bouwden de afgelopen jaren een stevige expertise op.

Tijdelijke invullingen zwen- gelen innovatie aan en bieden laagdrempelige kansen aan nieuwe generaties van cultuurmakers, organisatoren en hun publiek. Maar er zijn ook valkuilen, zoals instrumentalisatie, window-dressing, gentrificatie of structureel ingebouwde precariteit. Om de kansen van tijdelijke invullingen te kunnen blijven benutten, is er bovendien continu - en niet tijdelijk - een bepaald volume aan dergelijke 'witruimte' nodig.

De Cultuurraad is verheugd dat tijdelijke invullingen aandacht krijgen in het Strategisch

Kader Culturele Infrastructuur. Dat legt een fundament om verder op te bouwen voor deze experimentele vorm van infrastructuurgebruik.

Het kader schuift de volgende strategische doelstelling naar voor:

“De Stad Gent stimuleert en faciliteert ruimte voor tijdelijke invullingen, om zo het ruimtegebruik te optimaliseren, gedeeld gebruik te stimuleren en innovatie en experiment op het vlak van culturele werkingen mogelijk te maken. Tevens leveren tijdelijke invullingen een bijdrage aan stadsontwikkeling.”²

De volgende stap is om tijdelijke invullingen in te bedden en te ondersteunen als structureel gegeven in het cultuurbeleid in onze stad. Daarvoor kan gebouwd worden op wat er reeds is en expertise uitgewisseld worden met andere Europese steden.

In zijn spontaan advies van mei 2021 stelde de Cultuurraad volgende sporen voor de toekomst voor:

- **Ontwikkel een omvattende visie.** Een degelijke visie zoekt pistes om tijdelijkheid en kortdurend experiment te rijmen met duurzame effecten en doorgroei-mogelijkheden voor beloftevol initiatief.
- **Voorzie een vaste voorraad aan ruimte voor tijdelijke invulling, ook in de 'kuip' van Gent.** Onderzoek wat een gezond minimum aan ruimte voor tijdelijk gebruik is in onze stad, zowel voor creatie (o.a. ateliers, repetitieruimtes) als voor ontwikkeling, ontmoeting en presentatie.
- **Realiseer permanente ruimte voor tijdelijk experiment als incubator voor kleinschalig cultureel ondernemerschap, met een minimum aan beheer en maximum aan autonomie.**

“Duurzaamheid is voor alle cultuurspelers prioriteit 1. Er is een gecoördineerde aanpak nodig om het patrimonium, groot en klein, klimaatneutraal te maken.”

Christine De Weerd, STAM

² “Strategische doelstelling nr. 3 uit het Eindrapport Strategisch Kader Culturele Infrastructuur Gent (Juni 2023)”

‘De groei van de circussector heeft de nood aan ruimte om circus te beoefenen, te maken en te tonen, op scherp gesteld. Maak publieke ruimte vlot toegankelijk én investeer in aangepaste en veilige infrastructuur.’

Memorandum
circussector 2023

- Blijf ook vanuit Cultuur het Fonds Tijdelijke Invullingen steunen en smeed sterke banden tussen Cultuur Gent en de Dienst Beleidsparticipatie. Tijdelijke invullingen raken aan verschillende beleidsdomeinen en bieden winwins voor uiteenlopende stakeholders. Deze verbindende kracht moeten we koesteren en versterken.

— GEEF OOK PUBLIEKE RUIMTE AAN CULTUUR

Cultuur vindt niet enkel een publiek binnen de muren van cultuurhuizen, maar vindt ook plaats op straat, op pleinen en in parken. Op die manier bereikt ze een erg ruime groep van Gentenaars en bezoekers. Dat vraagt dat de openbare ruimte toegankelijk is voor culturele initiatieven. Dit moet het uitgangspunt zijn bij de regelgeving voor inname van publiek domein. Ook bij de herinrichting van de openbare ruimte moet cultuur van bij de

ontwerpfase mee in rekening genomen worden.

De Cultuurraad vraagt de Stad daarom:

- Maak de procedure voor inname van de publieke ruimte zo toegankelijk mogelijk en ook aangepast aan de noden van verschillende soorten cultuurmakers.
- Stem goed af tussen de stadsdiensten over de visie op het gebruik van de openbare ruimte, met het oog op cultuur.
- Voorzie op verschillende plaatsen in de stad voldoende en geschikte plaats om bijvoorbeeld een podium met publiek, een tent of een andere constructie op te zetten.
- Hou reeds in de ontwikkelfase rekening met het potentieel en gebruik van publieke ruimte door culturele actoren.
- Geef bij dit alles niet alleen grote, maar ook kleinere evenementen kansen.

— WAARDEER DE ROL VAN DE BIBLIOTHEKEN, OOK IN DE WIJKEN

Bibliotheken spelen een belangrijke rol in het culturele leven van Gent. Niet alleen zijn het plekken waar kennis en literatuur ter beschikking staan van

“Geef ook aandacht aan tijdelijke invulling, toegankelijke plekken, laagdrempelige cultuur in de kuip. Dat wordt nu vaak naar de rand van de stad of zelfs daarbuiten verbannen.”

Esther Coorevits,
Nemø Ensemble

de Gentenaars. Bibliotheken bieden ook activiteiten voor verschillende doelgroepen en evolueren meer en meer naar ‘derde plekken’.

Een derde plek is een fysieke plaats waar je op adem kan komen, jezelf kan verrijken, anderen kan ontmoeten. Het is er gezellig, laagdrempelig, inclusief, kortom: een paleis van én

voor de gemeenschap. Het is een plek waar je naartoe kan gaan naast de eerste plek (thuis) en de tweede (op het werk of op school).³ Om echt die rol te kunnen spelen voor alle Gentenaars, is toegankelijkheid voor iedereen belangrijk.

³ Inspiratie voor het gebruik van de term ‘derde plek’ uit het Erasmus+ project ‘Expedite Community Librarian’ over de bibliotheek als derde plek van IGS Stuifzand.

We merken echter dat de bibliotheken vandaag in Gent onder druk staan. In de laatste jaren van de legislatuur werden wijkbibliotheken in vraag gesteld en moest de Krook stevig besparen.

De Cultuurraad ondersteunt het belang van de bibliotheek voor de toekomst:

- **Erken de waarde van bibliotheken, ook in de wijken**, als plek van kennis én derde plek voor alle Gentenaars. Zet daar **de nodige investeringen tegenover inzake infrastructuur, aanbod en dienstverlening**.
- Ondersteun bibliotheken om hun rol als derde plek voluit te spelen. **Geef de ruimte om een centrale culturele ruimte te zijn in de wijken en samenwerkingen op maat op te zetten.**
- **Blijf de toegankelijkheid** van bibliotheken en andere derde plekken voor verschillende doelpublieken **evalueren en bijsturen**.

— BLIJF INVESTEREN IN ‘STATE OF THE ART’ CULTURELE INFRASTRUCTUUR

Het stadsbestuur heeft in de periode 2018-2024 werk

gemaakt van ‘state of the art’ culturele infrastructuur. Plekken als de Bijloke met de concertzaal en het STAM, de vernieuwde Opera, de nieuwe vleugel van het Designmuseum, het Wintercircus en andere, helpen Gent als culturele stad op de kaart zetten.

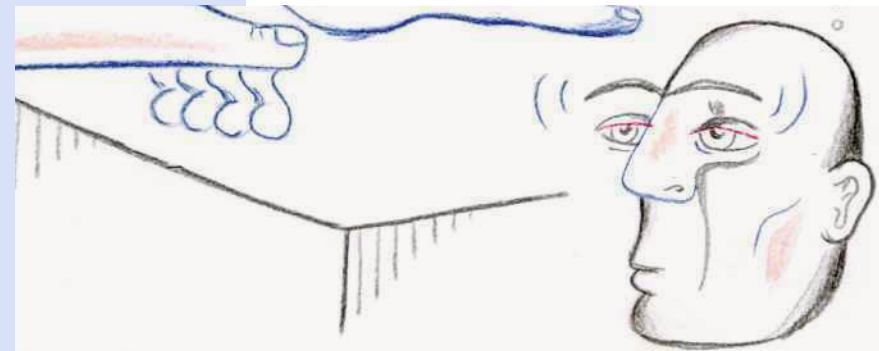
Een dergelijke ambitie vraagt zware investeringen en een inspanning over beleidsperiodes heen.

De Cultuurraad ondersteunt deze ambitie maar pleit voor een cultureel infrastructuurbeleid waarin het mogelijk maken van

tijdelijke en kleinschalige plekken complementair hand in hand gaan met de investering in grotere werven en professionele goed uitgeruste ruimtes. Zo krijgt het culturele leven letterlijk alle ruimte om zich te ontplooiën op alle niveaus.

“Voor jongeren voelt de Krook als een labyrint. De grote balie schrikt af en de bibliotheek lijkt eerder een plek voor oudere mensen. Er werkt niemand onder de 35 jaar en de jongerenwerking is moeilijk te vinden.”

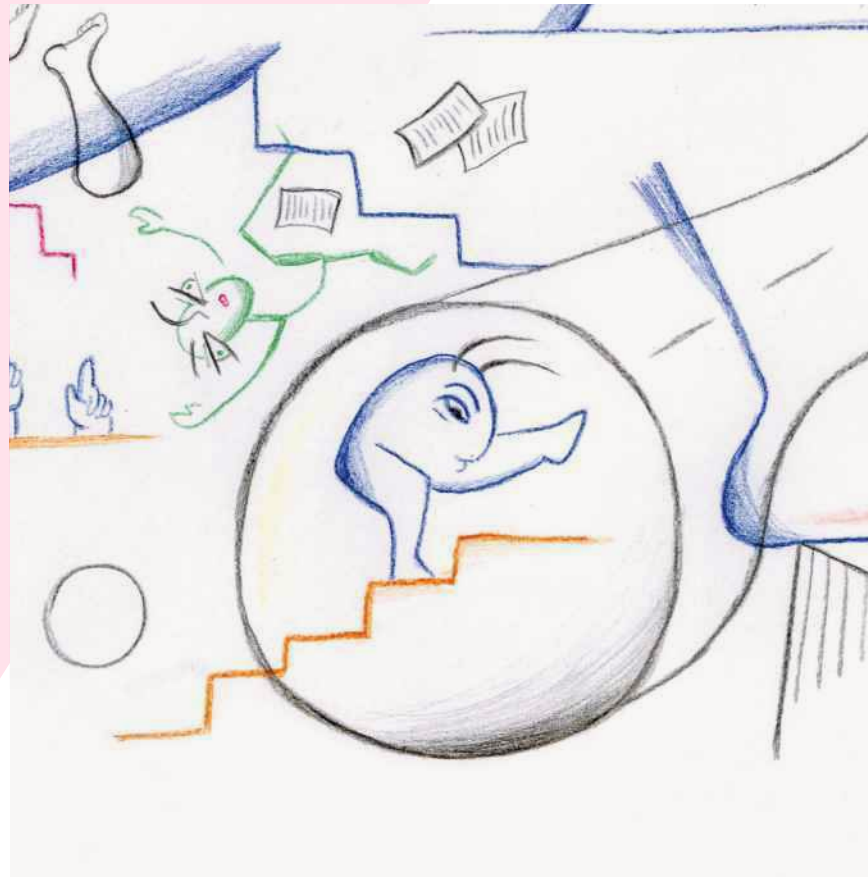
Youness,
European Youth Capital

ROUTE 3 DREMPELVRIJ: dicht bij de mensen

Om cultuur haar verbindende rol te laten spelen, mogen zo weinig mogelijk drempels de cultuurbeleving in de weg staan. Toch zijn er nog heel wat (al dan niet verdoken) hinderpalen die cultuur niet voor iedereen even vlot toegankelijk maken.

Sommige groepen in de samenleving zijn kwetsbaarder dan andere, en sommige drempels zijn minder tastbaar dan andere. De Cultuurraad roept het stadsbestuur op de toegankelijkheid van het culturele aanbod voor iedereen te waarborgen en de cultuurbeleving drempelvrij te maken.

— VOER EEN CULTURBELEID OP MAAT VAN DE WIJKEN EN ALLE GENTENAARS

Zoals in vele steden, zijn ook de grote Gentse cultuurhuizen vooral gevestigd in het centrum van de stad. Maar door cultuur zo dicht mogelijk bij de mensen te brengen, wordt ze toegankelijk voor iedereen. Cultuur maakt wijken leefbaar, creëert betrokkenheid met de buurt en met elkaar, en geeft mensen kansen om zich samen met buurtbewoners te ontploien. De wijken zijn de plekken bij uitstek waar cultuurparticipatie in al zijn vormen plaatsvindt: wijkbewoners zien hun burens optreden, ze spelen zelf muziek of stellen hun eigen werk tentoon, ze organiseren een debatavond of een wijkfestival.

In de laatste 20 jaar was het cultuurleven in de wijken enorm in beweging en we zien verschillende tendensen en uitdagingen:

- Sommige lokale organisaties zijn ondertussen sterk geprofessionaliseerd.
- De cultuurplatforms in de deelgemeenten zijn minder dan vroeger de schakel tussen het wijkniveau, het bestuur en de administratie.
- De juridische omgeving waarin vrijwilligersorganisaties functioneren is enorm complex geworden, waardoor professionele ondersteuning soms echt nodig is.
- De verzuiling in het middenveld brokkelde af terwijl werkvormen en organisaties steeds diverser werden.
- In sommige wijken zorgden stadsvernieuwingsprojecten voor een versterkte culturele investering vanuit de Stad. Ook in andere wijken werd nieuwe infrastructuur gebouwd.

- Een nieuw subsidie-reglement voor programmering van cultuur in de wijken versterkt lokale spelers, al dan niet gebonden aan een bepaalde locatie, om een cultureel aanbod uit te werken op maat van de wijk.

De Cultuurraad formuleerde daarom een spontaan advies voor een levendig cultureel leven in de wijken. De raad vraagt om de bestaande initiatieven in de wijken verder te zetten en te versterken en hierbij volgende **aandachtspunten** voorop te stellen:

- Ga voor een **geïntegreerde aanpak** tussen stadsdiensten op wijkniveau.
- Werk **bottom-up**. Ondersteun de initiatieven die er zijn.
- Ondersteun de **communicatie** van lokale initiatieven.
- Maak 25 dynamische **wijkcultuurplannen** van onderuit.
- Zorg voor toegankelijke **infrastructuur** op maat van de wijk.

“Als startende sociaal-artistieke werking zou de stad ons kunnen ondersteunen door onderzoek te doen naar de hedendaagse noden van de buurt, die kunnen matchen met onze visie. Zo zouden we een belangrijke actor en fysieke ruimte kunnen zijn in de wijk maar er ontbreekt ondersteuning en verduurzaming.”

Lyra Oey, De Verffabriek, Mariakerke

Een absolute voorwaarde om deze voorstellen te doen slagen, is om een voldoende groot deel van het **cultuurbudget** (en andere budgetten) te voorzien voor cultuur in de wijken.

— WERK FINANCIËLE DREMPELS WEG

Cultuur is voor mensen met een laag inkomen dikwijls het laatste wat op het wensen- en zorgenlijstje prijkt. Nochtans kan cultuurparticipatie mensen in armoede versterken, hun waardigheid teruggeven en hun levenskwaliteit verhogen.

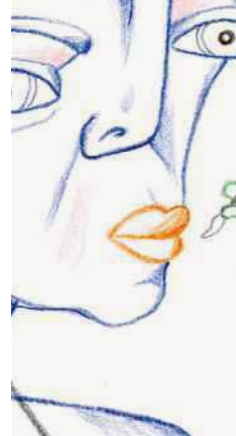
UiTPAS voorziet in een lager tarief voor kansengroepen, maar is niet altijd even vlot toegankelijk. Heel wat Gentenaars hebben vandaag recht op een UiTPAS, maar slechts een deel van hen maakt daar ook effectief gebruik van. De procedures voor aankoop en controle van de rechtsgeldigheid van tickets moeten zo toegan-

kelijk en neutraal mogelijk worden gemaakt. Het moet voor gebruikers meteen duidelijk zijn hoe ze hun UiTPAS online en/of offline kunnen gebruiken.

Daarnaast is het belangrijk dat aanbieders van culturele activiteiten zelf (financieel) gestimuleerd worden om via een bewust prijzenbeleid cultuur toegankelijk te houden, ook voor wie net buiten de voorwaarden van het kansentarief valt.

De Cultuurraad vraagt de Stad:

- Om **cultuuraanbieders te ondersteunen** om laagdrempelige en toegankelijke activiteiten aan te bieden en de UiTPAS te gebruiken.
- Te vragen dat alle door de stad ondersteunde **cultuurhuizen en -initiatieven een kansentarief voorzien** voor al hun publieksactiviteiten.
- **De uitrol van de UiTPAS lokaal verder te ondersteunen** als onderdeel van een bovenlokaal netwerk vrijetijdsparticipatie.

— WERK FYSIEKE DREMPELS WEG

Heel wat mensen kampen met fysieke beperkingen. Aangepaste voorzieningen en/of ondersteuning maken het hen toch mogelijk om cultureel te participeren. Fysieke toegankelijkheid kan worden gewaarborgd met zowel financiële, menselijke (begeleidende) als technische ondersteuning.

Enkele voorbeelden:

- Voor mensen met visuele beperkingen: aanpassingen in de zaalindeling, zaalbegeleiders of individuele ondersteuners, braille-aanduidingen, enz.
- Voor mensen met gehoorbeperkingen en doven: een ringleiding of doventolken
- Voor mensen met verminderde mobiliteit: toegankelijkheidsvoorzieningen in de culturele infrastructuur
- Voor mensen met andere fysieke of mentale beperkingen:

prikkelarme voorstellingen, ...

Cultuur fysiek toegankelijk maken, vraagt vaak om specifieke expertise. Zelfs als de techniek voorhanden is, weten beheerders van culturele faciliteiten niet altijd hoe ze die optimaal kunnen gebruiken.

Bovendien is een zaal maar zo toegankelijk als de weg ernaartoe. In het kader van een duurzaam cultuurbeleid, ondersteunt de Cultuurraad het streven van de stad naar een modal shift met meer openbaar vervoer en duurzame mobiliteit. Dat vraagt voor culturele voorstellingen, die vaak 's avonds plaatsvinden, wel garanties voor bereikbaarheid.

De Cultuurraad pleit voor aandacht voor fysieke toegankelijkheid:

- Maak van **fysieke toegankelijkheid een criterium** bij de ondersteuning van culturele organisaties.
- Voorzie de nodige **middelen voor technische aanpassingen** van culturele infrastructuur en voor de nodige begeleiding.

- Maak **bestaande expertise toegankelijk door uitwisseling en vorming** te stimuleren en initiatieven te ondersteunen die de toegankelijkheid van cultuur vergroten.
- Vraag dat culturele organisaties **gratis toegang bieden voor begeleiders** van rolstoelgebruikers en/of voor mensen met een visuele of andere beperking.
- **Kaart problemen rond toegankelijkheid op weg naar de culturele evenementen aan** bij de bevoegde stadsdiensten en geef daarbij ook aandacht aan duurzame mobiliteit.

— MAAK HET CULTUREEL AANBOD BETER VINDBAAR

Communicatie is een thema dat vaak terugkwam in gesprekken die de Cultuurraad voerde met makers, programmatoren en Gentenaars in het algemeen. Om cultuur

toegankelijk te maken, moet informatie over wat er te beleven valt, voor iedereen makkelijk vindbaar zijn.

Voor kleine makers en programmatoren is het niet evident om hun aanbod bekend te maken bij een breed publiek. Maar ook grotere cultuurhuizen slagen er niet altijd in om hun aanbod tot bij alle Gentenaars te brengen.

Daarnaast is de toeneemende digitalisering van de communicatie voor sommigen een drempel. De digitale reservatie- en betaalmethoden zijn

“Gent is een stad van makers. Het is de rol van de Stad om hen digitaal en fysiek zichtbaar te maken.”

Katrien Laporte,
Design Museum Gent

nog voor een grote groep mensen moeilijk toegankelijk.

De Cultuurraad vraagt dit aan de Stad:

- **Ondersteun initiatieven om het culturele aanbod te communiceren en vindbaar te maken** en om de Gentse makers in de kijker te plaatsen.
- **Onderzoek de piste van een specifiek cultureel stadsmagazine**, dat het gehele culturele aanbod – en niet enkel het aanbod van de professionele aanbieders in de cultuurhuizen in het stadscentrum – in kaart brengt en promoot.
- **Werk digitale drempels voor de ontsluiting van het cultureel aanbod weg**. Zo kan bijvoorbeeld ondersteuning geboden worden in de lokale dienstencentra om mensen de kans te geven zich op een veilige manier in te schrijven of tickets te kopen voor culturele activiteiten.

ROUTE 4

Een NIEUWE rolverdeling

Iedereen en alles in het culturele veld is van waarde en speelt een unieke rol. Of het nu gaat om een cultureel huis, een stadsdienst, een kunstenaarscollectief of een cultuurraad, elk draagt bij aan de rijkdom van onze culturele sector. Om tot een goed samenspel te komen, is het essentieel om constant de rollen te verhelderen, te erkennen en te waarderen, zelfs als ze voortdurend in beweging zijn.

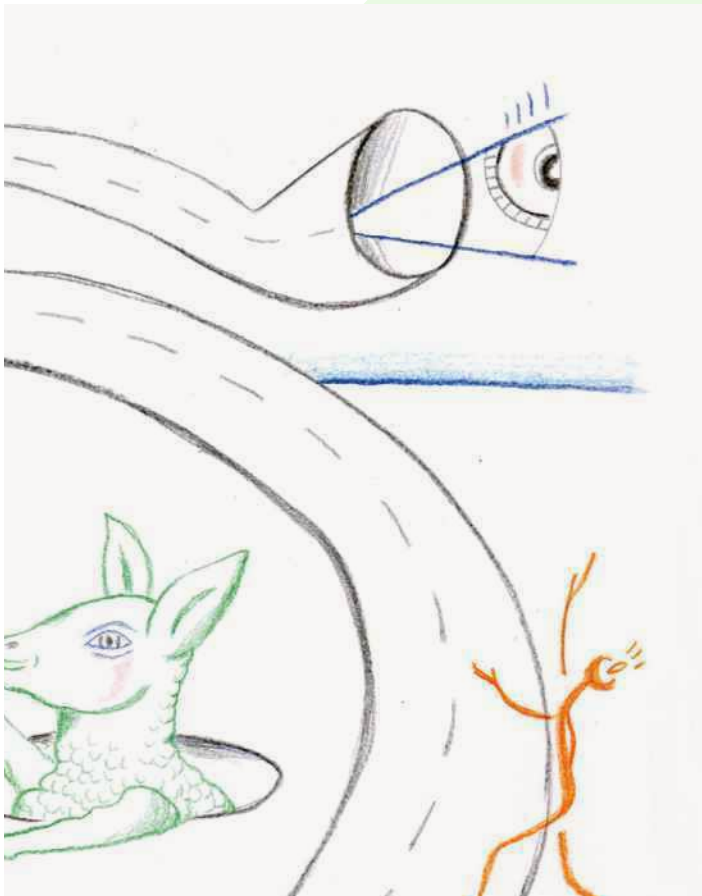
In een omgeving waarin ieders rol begrepen en gewaardeerd wordt, kunnen samenwerking, synergie en innovatie gedijen. Dat draagt bij aan een bloeiend cultureel ecosysteem. De Cultuurraad ziet het als de taak van de Stad om elke speler te stimuleren, te waarderen en te ondersteunen in de eigen rol.

— BEVORDER HET STADSBREED CULTUREEL DENKEN

Muren tussen beleidsdomeinen werken belemmerend. Ze worden als hinderlijk ervaren in subsidiereglementen en andere ondersteuning door de stad, bij ruimte delen en tijdelijke invullingen, bij het uittekenen van een cultuurbeleid op maat in de wijken... Als diensten naar elkaar doorverwijzen zonder echt samen naar oplossingen te zoeken, haken initiatiefnemers af. Wanneer ze overstegen worden, ontstaan er vaak boeiende nieuwe initiatieven.

Bevorder een holistische en geïntegreerde aanpak van cultuur in de stad.

Zo'n aanpak overstijgt de schotten en verbindt culturele initiatieven met andere domeinen zoals onderwijs, welzijn, stadsontwikkeling, jeugd, klimaat,

“De grenzen tussen stad en buitengebied vervagen, zijn poreus en bieden veel mogelijkheden tot interactie, verkenning en samenwerking. We moeten een bredere identiteit ontwikkelen in/met/rond de referentieregio Gent, het Meetjesland. De stad Gent kan daarin een trekkersrol spelen.”

Rebecca Van Rechem,
Comeet

onroerend goed, vrije tijd, economie enzovoort. **Streef naar synergie en cross-sectorale samenwerking tussen verschillende disciplines en sectoren, binnen en buiten het culturele veld.**

Door cultuur te integreren in de verschillende domeinen, ontstaat een bredere en meer samenhangende benadering van stedelijke ontwikkeling en gemeenschapsofbouw. Zo zou de Stad culturele evenementen kunnen gebruiken als stimulans voor de lokale economie of (socio-) culturele initiatieven

bevorderen die bijdragen aan duurzaamheid en klimaatactie. En nog sterkere verbindingen kunnen maken tussen culturele-educatieve projecten binnen en buiten de schoolmuren.

De keuze voor een holistische aanpak maakt dat strakke lijnen tussen culturele disciplines niet meer relevant zijn. Zorg voor de nodige expertise om zicht te houden op de veelheid aan culturele uitingen en in te spelen op hun noden, maar vraag culturele makers en organisaties niet om zich in een bepaald hokje in te passen.

“Als poppenspeler zit ik per definitie op de grens tussen verschillende sectoren: erfgoed, educatie, theater, sociaal-cultureel werk, applied puppetry.”

Jan Vandemeulebroeke,
De Wolk vzw

— VERHELDER, ERKEN EN WAARDEER IEDERS ROL

De afgelopen jaren hebben tal van nieuwe initiatieven een rol opgenomen binnen het culturele ecosysteem. Geef ruimte aan de ontwikkeling van de verschillende spelers die actief zijn binnen de sector en stimuleer het onderlinge gesprek om vanuit wederzijds respect en waardering ieders rol te verhelderen. Zonder volledigheid na te streven en zonder een voorafname te willen nemen op de uitkomst van die gesprekken, ziet de Cultuurraad dat er vandaag een aantal lijnen worden uitgetekend.

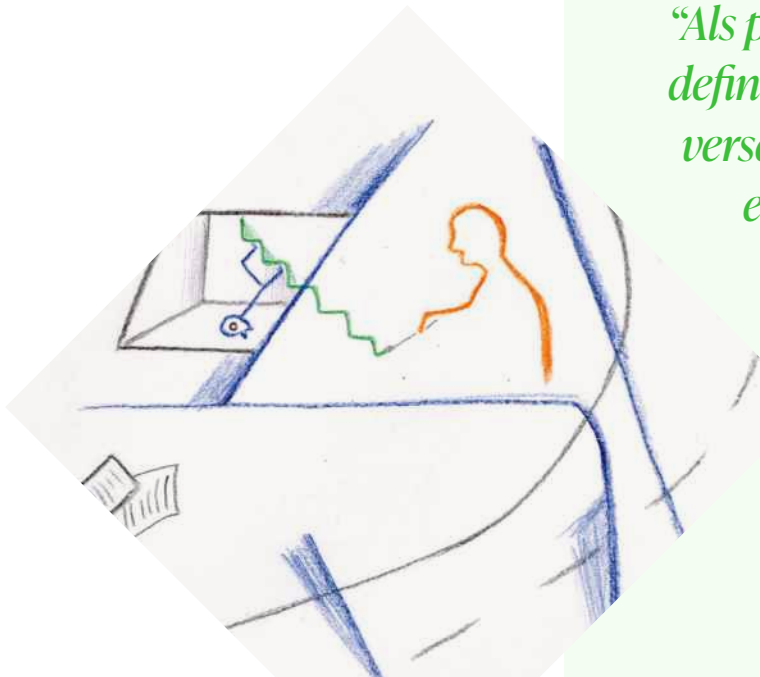
Rollen voor de Stad

— **Ondersteuner van makers en culturele organisaties.** Dit is een wederkerige verantwoordelijkheid van zowel de Stad als de organisaties zelf. Elke ondersteuning vanuit de Stad moet aandacht besteden aan het groeiproces van de organisatie.

Vooraf jonge organisaties hebben naast financiële steun ook nood aan hulp bij hun organisatorische en professionele zakelijke ontwikkeling. (Zie ook Route 1)

— **Facilitator (eerder dan organisator).** Creëer als regisseur van het cultuurbeleid een stimulerend klimaat door een solide visie te ontwikkelen en vervolgens ondersteuning, middelen en infrastructuur te bieden. Werk hiervoor maximaal samen met de belanghebbenden en zorg voor kennisuitwisseling. Zo krijgt het culturele veld de ruimte om te floreren en zelf innovatieve projecten te initiëren.

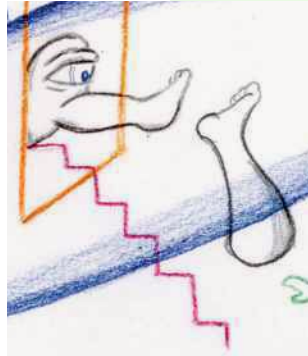
— **Belangenbehartiger van de culturele sector,** niet alleen op lokaal niveau, maar ook op regionaal, nationaal en internationaal niveau. Werp het gewicht van de Stad in de strijd om de groei, ontwikkeling en bloei van het lokale culturele veld te bevorderen. Dit kan o.a. door te

pleiten voor meer steun en financiering voor culturele initiatieven, door te netwerken en samenwerking te faciliteren of door een gunstige regelgeving voor het culturele veld te bepleiten.

- **Aanwezig in de wijken.** Een Stad die actief in contact staat met de diverse wijken, is op de hoogte van de behoeften, uitdagingen en mogelijkheden die daar spelen. Zie ook Route 3.

- **Regionale speler.** Erken dat Gent deel uitmaakt van een bredere regio. Dat impliceert dat de Stad niet alleen naar haar eigen belangen kijkt, maar ook naar de behoeften en belangen van de omliggende regio. De Cultuurraad vraagt dat Gent zich bewust is van haar invloed en impact op de bredere regio, leiderschap toont en initiatieven neemt om het culturele leven in de regio te versterken. (En proactief de mogelijkheden signaleert voor culturele groei,

“We hebben programmatoren nodig die risico’s mogen/durven nemen in het programmeren van jonge makers.”

een jonge maker die geen naam achterliet

samenwerking en ontwikkeling in de referentieregio.)

Dit kunnen bijvoorbeeld kansen zijn om culturele investeringen aan te trekken, cultureel toerisme te stimuleren of culturele uitwisselingen en kennisdeling binnen de regio te bevorderen. De recente uitwisselingen met Zeeland zijn hiervan een goed voorbeeld. Grijp deze kansen, die zowel de stad als de regio kunnen versterken.

- **Een beleidsmaker die gaat voor participatie.** Waardeer de betrokkenheid van de Cultuurraad bij de ontwikkeling en de implementatie van

het cultuurbeleid. Een goede ondersteuning is daarbij onontbeerlijk. Het impliceert ook een basis van vertrouwen tussen de Stad en de Cultuurraad, waarbij wederzijds respect en geloof in elkaars rol en expertise centraal staan.

Rollen voor de gevestigde culturele organisaties en huizen

- **Aanbieders en versnellers van cultuur:** gevestigde organisaties nemen niet enkel de rol op van programmator van gevestigde waarden. Ze zijn ook ontdekkers van nieuw talent, kansgevers via tentoonstellingen, optredens of residen-

ties. Daarbij nemen ze vaak ook de rol van coach, klankbord op zich. Ook op zakelijk vlak. Op deze manier delen ze samen met de Stad de rol van ondersteuners van cultuur. Versterk en waardeer hen daarvoor waar mogelijk.

- **Groei- en broeiplek voor jongeren:** De perspectieven en ervaringen van jongeren zijn essentieel voor het cultuurbeleid in een demografisch jonge stad als Gent. De betrokkenheid van jongeren is meer dan toegevoegde waarde, het moet een cruciaal criterium zijn om in aanmerking te komen voor een overeenkomst met de

Stad. Zo kunnen de inzichten van jongeren echt zorgen voor een inclusievere en diverse benadering.

Rollen voor formele en informele Gentse netwerken

Gent kent een levendig landschap van formele en informele netwerken die in meer of mindere mate hun stempel drukken op het culturele leven. Erken, waardeer en betrek verschillende culturele netwerken, zowel formele als informele.

- **Gentenaars** (al dan niet uit de culturele sector) **samenbrengen en hun behoeften in kaart brengen** wat betreft cultuur. Via verschillende netwerken kan de stad de vinger aan de pols houden van wat leeft en borrelt aan de basis.
- **Contactpunt zijn voor culturele makers.** Informatie over deze makers doorgeven aan de Stad, en informatie over de ondersteuning en het cultuurbeleid van de Stad doorgeven aan de makers.

- In samenspraak met de Stad, en mits een correcte vergoeding voor hun inspanningen, kunnen deze netwerken **ook een deel van de ondersteuning en begeleiding van makers, projecten en verenigingen op zich nemen.**

- **Verschillende perspectieven rond de tafel** brengen en laten doorsijpelen in het beleid.

Rollen voor het Gents Kunstenoverleg

Het Gents Kunstenoverleg – afgekort GKO – is een overlegplatform voor de Gentse kunst- en culturele sector.

Het Gents Kunstenoverleg stimuleert en faciliteert samenwerking binnen de Gentse kunst- en cultuursector, tussen de Gentse kunstensector en andere sectoren (toerisme, onderwijs, economie, stadsontwikkeling, media, ...) en tussen de Gentse kunstensector en overheden om impact te verbreden en vandaaruit concrete acties te ontwikkelen die bijdragen tot de kleine en grote culturele verbeelding van de stad.

De voorbije legislatuur zette het GKO zich stevig op de kaart. Het liet een frisse wind waaien door de Gentse cultuursector en was prominent aanwezig tijdens de coronacrisis, om in de bres te springen voor de cultuurmakers maar ook voor de stad.

Inspelend op een reële nood heeft het GKO zich op korte tijd ontwikkeld tot een onmisbare actor die vandaag volgende rollen opneemt:

- **‘Vernetwerken’ en verbinden:** het Gentse culturele veld in al zijn rijkdom met elkaar in verbinding brengen.
- **Initiator, organisator en gangmaker: het GKO zet zaken in beweging, ploegt het veld om.** Het GKO zet zaken in beweging en creëert zo nieuwe mogelijkheden - en nieuwe paden, binnen de sector zelf, tussen sectoren en tussen sector en overheid
- **Als facilitator en reflector** van diverse thema's en fora zoals Diversiteitswerf (een overleg en net-

werk rond diversiteit), Zalenoverleg (een overleg rond de nood aan speelkansen voor Gentse artiesten), Open Creatives (een digitaal platform rond cultuur en creatieve economie) en Greentrack (een netwerk rond cultuur en de stedelijke uitdagingen inzake duurzaamheid), Gent

2030 (GKO is de drijvende kracht rond de voorbereiding van de kandidatuur van Gent als culturele hoofdstad in 2030).

Rollen voor de Cultuurraad

Een **autonome** Cultuurraad die goed geïnformeerd is en de nodige ondersteuning

“Ik geloof dat iedere podiumorganisatie op zich al bezig is met nieuw talent, maar iets met meer structuur en extra middelen is noodzakelijk. Maak inzichtelijk wie bereid is mee te doen met duidelijke engagementen.”

Benoit Vanraes,
NT Gent

krijgt van de stad, kan zijn rol als krachtig instrument voor checks and balances vervullen. De opdrachten van de Cultuurraad zijn volgens zijn statuten:

- Adviezen uitbrengen over alle aangelegenheden betreffende het gemeentelijk cultuurbeleid, met uitzondering van het budget. Adviezen kunnen uitgebracht worden ofwel op vraag van het stadsbestuur, ofwel op eigen initiatief van de cultuurraad.
- Onderzoek verrichten en informatie verzamelen over het cultureel leven en de culturele behoeften in de stad.
- Deelnemen aan het beheer van gemeentelijke instellingen en infrastructuur overeenkomstig de terzake geldende wetgeving.
- Regelmatig het gemeentelijk cultuurbeleid evalueren, de realisatie van de voorstellen en adviezen opvolgen en de eigen werking evalueren.
- 'Een inspirerende

rol vervullen bij het opmaken van het meerjarig strategisch plan van de stad, de kritische beoordeling en de evaluatie ervan.¹

Van daaruit destilleren we de volgende rollen:

- **Onafhankelijk adviesorgaan** dat zorgt voor de nodige checks bij het beleid van de stad.
- **Inspirator** via onder andere onderbouwde spontane adviezen.
- **Evaluator** van het gevoerde beleid in de stad.
- **Klankbord** voor beleidsmakers en Gentse culturele spelers.

Over de werking van de Cultuurraad, de verhouding met de Stad en de wederzijdse verwachtingen die daarbij horen, schreef de Cultuurraad een apart evaluatiedocument met de bijhorende aanbevelingen. De belangrijkste daarvan zijn:

- **Ondersteun** de Cultuurraad in het waarmaken van zijn

ambities: met voldoende middelen en **autonomie** door de juiste ondersteuning.

- Bewaak het **apolitieke karakter van de Cultuurraad** zodat hij zijn rol als deskundig adviesorgaan voor alle Gentenaars kan blijven spelen.
- **Stel alle nodige informatie ter beschikking** om advies te kunnen uitbrengen, en voorzie een **regelmatige terugkoppeling** vanuit de dienst Cultuur en de bevoegde schepen(en).
- **Benut en omarm de expertise van de Cultuurraad.** Gebruik de Cultuurraad als klankbord voor het beleid, zowel voor de bevoegde schepen als de gemeenteraadscommissie.
- **Vraag bij nieuw beleid in een vroeg stadium advies** aan de Cultuurraad; vraag waar mogelijk pre-advies zodat beleid echt in dialoogvorm kan krijgen.

Met het nodige budget

Cultuur maken is stad maken. Zoals bleek tijdens corona, is cultuur de lijm die de samenleving samenhoudt; de zuurstof in lastige tijden. Cultuur is ook een motor om te bloeien en te groeien: het is hummus voor innovatie, creativiteit, voor een aangename stad om in te leven en om te bezoeken. Cultuur is broodnodig om te werken aan een toekomstbestendige stad.

Cultuur moet dus een stevige vaste plek krijgen in de begroting, zowel in budgetair gunstige als in krappere tijden. De Cultuurraad roept het volgende stadsbestuur dan ook op om de nodige budgetten vrij te maken voor de verschillende facetten van het cultuurbeleid. Dat is niet alleen de verantwoordelijkheid van de schepen

van cultuur; ook andere beleidsdomeinen hebben baat bij investeringen in cultuur als een bij uitstek transversale materie.

Niet alleen het totaalbudget, ook de keuzes binnen het cultuurbudget zijn belangrijk. Om de 4 beschreven routes te kunnen realiseren, beschouwt de Cultuurraad de volgende financiële investeringen als essentieel:

— VOOR ROUTE 1:

- Geef makers en culturele organisatoren de budgetten die nodig zijn om kwaliteit te kunnen leveren en om vanuit een idee van fair practice culturele makers te

kunnen belonen. De kaasschaaf is geen duurzame methode. Voorzie voldoende middelen voor projecten en andere subsidies, maar durf daarbinnen ook keuzes te maken.

- Investeer ook in zakelijke ondersteuning van culturele makers en verenigingen.

Zoals er in Vlaanderen een Cultuurloket bestaat, zou er ook op lokaal vlak een aanspreekpunt moeten zijn voor de zakelijke vragen. Zo'n ondersteuning kan geboden worden in samenwerking met gevestigde culturele organisaties, maar daar moeten vanuit de stad de juiste middelen tegenover staan.

— VOOR ROUTE 2:

- Investeer niet alleen in de kernstad, maar ook in de wijken. Voorzie het nodige budget voor cultuur in de wijken op basis van een scan van de noden.
- Stel een voldoende ambitieus financieel plan op om het Strategisch Kader Culturele Infrastructuur te vertalen in effectief beleid.

— VOOR ROUTE 3:

- Geef niet alleen ondersteuning voor programmatie, maar ook voor het kader eromheen: communicatie, toegankelijkheid, beheer van infrastructuur...
- Investeer verder in UiT-pas en vrijetijdsparticipatie.

— VOOR ROUTE 4:

- Investeer in een participatief beleid. Waardeer de bijdrage van de verschillende netwerken indien nodig ook financieel.

- Voorzie een voltijdse ondersteuner voor de Cultuurraad.

- Investeer in stadsmedewerkers die op het terrein kunnen gaan om de vinger aan de pols te houden.

- Speel actief in op kansen voor middelen op andere beleidsniveaus, voor de stad zelf én voor Gentse culturele makers en organisaties. Dat vraagt dat de stad voldoende investeert in netwerking, matchmaking en lobbywerk daar waar er kansen zijn voor de Gentse cultuursector: op het Vlaamse en Europese beleidsniveau, maar mogelijk ook bij filantropische stichtingen en het bedrijfsleven.

Memo — randum

CULTUUR
RAAD
GENT

i.s.m. Stad Gent

